

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.371/2010/5. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Tóth Csaba ügyvéd (4030 Debrecen, Vágóhíd u. 3/A.) által képviselt felperes neve, címe felperesnek - a **Magyar Nemzeti Vagyonkezelő** Zrt. (címe) és Dr. Vágó Péter ügyvéd (3527 Miskolc, Baross Gábor út 16. I. em.) által képviselt Magyar Állam alperes ellen tulajdonjog megállapítása iránt indított perében a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 23.P.22.660/2009/15. sorszámú ítélete ellen az alperes által 17. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét megváltoztatja, mellőzi az alperesnek elsőfokú perköltség fizetésére kötelezését a felperes javára, és úgy határoz, hogy elsőfokú eljárási költségeiket a felek maguk viselik.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 3 250 (Háromezer-kettőszázötven) forint általános forgalmi adót is tartalmazó 16 250 (Tizenhatezer-kettőszázötven) forint fellebbezési eljárási költséget, és külön felhívásra térítsen meg az államnak 31 290 (Harmincegyezer-kettőszázkilencven) forint fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A 2005. október 16. napján végintézkedés hátrahagyása nélkül elhunyt **P. O. Bné** született **B. E. A.** hagyatékát Dr. **A. P.** m.-i közjegyző 2007. március 7. napján jogerős végzésével törvényes öröklés jogcímén az alperesnek adta át a hagyaték részét képező üdülési jog 1/2-ed része, valamint a végzés 7. pontjában 1-72. tétel alatti ingóságok 1/2-ed része kivételével. A kivételként megjelölt hagyatéki vagyont hagyatéki tartozás fejében egyezség alapján **V. Bné P. I. E.** részére adta át 60 829 forint összértékben, melyen felül az alperes 67 607 forint megtérítésére vállalt kötelezettséget nevezett hagyatéki hitelező részére az örökhagyó 6 003 374 forint pénzhagyatékából. A pénzhagyatékból a hagyaték

megszerzésével és a hagyatéki terhek fedezésével kapcsolatban az alperes mindösszesen 2 418 254 forint kifizetést teljesített, amelyre a perben beszámítási igényt támasztott. A hagyaték részét képező, összesen 4 darab ingatlannak az örökhagyó nevén állt tulajdoni hányadaira a jogerős hagyatékátadó végzés alapján az alperes tulajdonjogának ingatlan-nyilvántartási bejegyzése megtörtént.

A felperes 2009. őszén előterjesztett, az első tárgyalást követően módosított keresetében törvényes öröklés jogcímén a hagyatékhhoz tartozó 8 234 900 forint összértékű ingatlanoknak az alperes javára bejegyzett tulajdoni hányadaira kérte tulajdonjoga megállapítását és az ingatlanügyi hatóság megkeresését a tulajdonjoga ingatlan-nyilvántartási bejegyzése végett. Leszállított keresetében kérte továbbá az alperesnek 3 585 120 forint tisztán megmaradt pénzhagyaték megfizetésére kötelezését.

Az alperes a kereset jogalapját, azaz a felperes örökös minőségét az első tárgyaláson nyomban, a kereset módosítását követően a követelés mennyiségét is elismerte. A felperes perköltségigényét kérte elutasítani hivatkozva arra, hogy a perre okot nem adott, amit a felperes nem osztott. A felperes perköltségigényét azzal indokolta, hogy tulajdoni igényét szükségszerűen csak perben érvényesíthette az alperessel szemben, miután az alperes sem peren kívül, sem perben egyezséget nem köt. Az alperest pervesztessége arányában a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet alapján megállapítható mértékű perköltség viselésére kérte kötelezni.

Az elsőfokú bíróság érdemben a felperes módosított keresetének helyt adó ítéletével kötelezte az alperest a felperes javára 521 500 forint perköltség megfizetésére. Az alperes perköltségben marasztalásáról a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése és 81. §-ának (1) bekezdése alapján rendelkezett a hivatkozott IM rendelet 3. § (2) bekezdés b) pontját és 3. §-ának (6) bekezdését alkalmazva a felhívott jogszabályhely alapján megállapíthatónál mérsékeltebb összegben a per tárgyának nehézségére, az ügyben kifejtett ügyvédi tevékenységre, továbbá arra a tényre figyelemmel, hogy az alperes a kereseti követelést az ingatlan-hagyaték és a pénzhagyaték tekintetében elismerte.

A Pp. 80. §-a (1) bekezdése alkalmazásával az alperes perköltség fizetésére kötelezését azon indokkal nem mellőzte, mert a perre okot adott akkor, amikor a per első érdemi tárgyalásán a felperesi keresetet részben vitatta, így ebből kifolyólag a peres eljárásban érdemben kellett a bíróságnak határoznia. A felperesi kereseti kérelem elismerésére csak a második érdemi tárgyaláson került sor.

Az elsőfokú ítélet perköltségben marasztaló rendelkezése ellen elsődlegesen annak mellőzése, másodlagosan a perköltség mérséklése, valamint a felperesnek első- és másodfokú eljárási költségben marasztalása iránt az alperes élt fellebbezéssel. Indokként előadta, hogy a felperes törvényes örökös minőségét az első tárgyaláson elismerte, a felek között a hagyatékba tartozó vagyontárgyak körét illetően vita nem volt. Az alperes a Ptk. 599. §-ának (3) bekezdése értelmében szükségképpen törvényes örökös, akit a Ptk. 674. §-ának (1) bekezdése szerint az örökség visszautasításának joga nem illet meg. A PK. 262. számú állásfoglalás értelmében a teljes hatályú jogerős hagyatékátadó végzés az abban megjelölt örökösnek e minőségét és örökségének tárgyát igazolja mindaddig, amíg a bíróság peres eljárásban hozott határozattal - anélkül, hogy új hagyatéki eljárás

lefolytatására kerülne sor - másként nem dönt. Ebből következően tehát a felperes törvényes örökös minőségét csak peres eljárásban érvényesíthette és csak a bíróság dönthetett ebben a kérdésben. Az alperesnek, mint szükségképpen örökösnek, nincs lehetősége bírósági eljárás nélkül törvényes örökös minőség elismerésére. Álláspontja szerint az alperes az első tárgyaláson elismerte a felperesi követelés jogalapját és az összecszerűség tekintetében csak a kamat volt vitás a felek között. Következésképpen az alperes eleget tett a Pp. 80. §-a (1) bekezdésében rögzített követelménynek, e törvényhely alkalmazásával az elsőfokú bíróság perköltségben nem marasztalhatta volna.

A felperes fellebbezési ellenkérelemmel nem élt.

Az ítéletábra a fellebbezést a Pp. 256/A. § (1) bekezdés b) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el és azt a következők szerint találta alaposnak:

A hagyatéki eljárásról szóló 6/1958. (VII. 4.) IM rendelet (a továbbiakban: He.) 4. §-ának (1) bekezdése, valamint (2) bekezdésének a) és b) pontjai, továbbá 31. §-a alapján ingatlanvagyon, és amennyiben nincs ismert örökös, 300 000 forintot meghaladó ingó vagyon esetén a hagyatéki eljárás kötelező. A He. 52. §-ának (1) bekezdése alapján a közjegyző a hagyatéki eljárásban hivatalból is köteles megállapítani, hogy a hagyatékra kik és milyen címen támaszthatnak igényt. A He. 57. §-ának (1) bekezdése, 66. §-ának (1) és (2) bekezdései, valamint a fellebbezésben is hivatkozott PK. 262. számú állásfoglalás értelmében az alakilag jogerős, teljes hatályú hagyatékátadó végzés az abban megjelölt örökösök e minőségét és örökségeinek tárgyát közokirattal igazolja mindaddig, míg a hagyatéki eljárás megismételhetősége esetén a közjegyző (He. 76/A. §) a megismételt hagyatéki eljárásban hozott határozatával, s ha ilyen eljárásra már nincs lehetőség, a bíróság peres eljárásban hozott határozattal másként nem dönt.

A He. 66. §-ának (2) bekezdésének és az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény (Inytv.) 26. §-ának (8) bekezdésének kötelező rendelkezése értelmében az ingatlanra vonatkozó teljes hatályú jogerős hagyatékátadó végzés alapján a közjegyző köteles az ingatlanügyi hatóságot megkeresni a jogváltozásnak az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzése iránt.

Az Inytv. 29. §-a alapján az ingatlan-nyilvántartásba jogok bejegyzésének olyan közokirat, teljes bizonyító magánokirat vagy ezeknek a közjegyző által hitelesített másolata alapján van helye, amely a bejegyzés tárgyát képező jog keletkezését, módosulását, megszűnését igazolja.

A fenti rendelkezések együttes értelmezése alapján levonható következtetés, hogy amennyiben a törvényes örökös a hagyatéki eljárásban nem vett részt és az eljárás nem ismételhető meg, az öröklési igény polgári perben érvényesíthető. A jogerős hagyatékátadó végzéssel legitimált álörökös és a hagyaték iránti igénnyel fellépő nem rendezheti peren kívüli megállapodással az örökös minőséget. A törvényes örökösnek e minősége megállapítása iránt keresetet kell előterjesztenie. E perben a perköltségviselés általános szabálya helyett a Pp. 80. §-ának (1) bekezdésében foglaltak alkalmazása indokolt, tekintettel arra, hogy a hagyatékátadó végzés szerinti örökös a perre okot nem adott. Ezt az értelmezést támasztja alá egyébként a BDT 2010. évi évfolyamában 2243. sorszám alatt közzétett eseti döntés is.

Adott esetben az alperes a Ptk. 599. §-ának (3) bekezdése és a 674. § (1) bekezdése alapján szükségképpen törvényes örökösként vett részt a hagyatéki eljárásban, akit az örökség visszautasításának joga sem illetett meg. Peren kívüli egyezségkötés jogszabályi kizártsága folytán a perindítás szükségszerű volt, azt az alperes semmiképpen nem háríthatta el, így a perre okot nem adott. A perköltség nem az alperes magatartása, hanem kizárólagosan annak következményeként merült fel, hogy a felperes a hagyatéki eljárásban nem vett részt, perköltségét, mint „a hagyatéki megszerzésének költségét” neki kell viselnie. Az ítélet tábla álláspontja szerint adott tényállás mellett a 80. § (1) bekezdése csak ennyiben alkalmazható, tekintettel arra, hogy a perindítást a felperes sem kerülhette el, annak szükségszerűsége folytán. A peren kívüli megegyezhetőség jogszabályi lehetősége hiányában tehát a perindítás a felek pert megelőző magatartása által nem befolyásolható szükségszerűség volt, ezért az ítélet tábla úgy határozott, hogy az elsőfokú költségeiket a felek maguk kötelesek viselni. Döntése kialakításakor értékelte azt is, hogy az alperes az elsőfokú eljárásban perköltségigényt nem támasztott, védekezése csupán a perköltségben marasztalásának mellőzésére irányult, s a Pp. 80. § (1) bekezdése alapján a bíróságnak hivatalból döntési kötelezettsége nincs.

A Pp. 80. §-a (1) bekezdésének ekkénti - inkább analóg, mintsem a per elkerülési célja szerinti - alkalmazhatóságát az nem zárta ki, hogy az alperes a kereset egészére kiterjedő elismerő nyilatkozatát csak a kereset leszállítását követően, a második tárgyaláson tette meg. A jogalapot ugyanis nyomban, minden más nyilatkozatot megelőzően és feltétel nélkül elismerte.

A Pp. 80. §-a (1) bekezdése - még a célja szerinti klasszikus alkalmazhatósága esetén is - a felperessel szemben azt a követelményt támasztja, hogy a perindítás előtt mindent tegyen meg annak érdekében, hogy igényét a kötelezettel szemben hitelt érdemlően megalapozza, mert azonnali és feltétlen jogerős elismerő nyilatkozat csak ennek alapján várható el. A felperes e követelménynek a követelése mennyiségét illetően nem tett eleget. Az alperessel a perindítást megelőzően nem egyeztetett, keresetét kizárólag a hagyatékátadó végzésre alapozta a hagyatéki átadását követő kiadások ismerete nélkül, ezért az alperes a beszámítási igényét csakis a perben terjeszthette elő, ezért mindkét fél a tárgyalás elhalasztását kérte. A felperes ezt követően leszállított keresetét pedig az alperes a második tárgyaláson teljes egészében nyomban elismerte. Az alperes késlekedése tehát a felperes nem kellően előkészített perindításának következménye, ezért az alperes terhére a perköltség megállapítását a későbbi nyilatkozattétele sem indokolja.

Az ítélet tábla a fent elemzett felperesi magatartásra figyelemmel megvizsgálta a Pp. 80. §-a (2) bekezdésének alkalmazhatóságát, az alperesnek a második tárgyaláson való képvisellel felmerült költségének a felperesre háríthatóságát illetően is. Az ítélet tábla e kérdésben is nemleges álláspontra helyezkedett, figyelemmel arra, hogy a peres felek között a követeléseik késedelmi kamattal terhelhetősége kérdésében az első tárgyaláson véleménykülönbség alakult ki, mellyel szembeni ellenkérelem előterjesztéséhez az alperes is a tárgyalás elhalasztását kérte, így arra a felek közös kérelmére került sor.

Az ítélet tábla a fenti indokok szerint az alperes elsődleges fellebbezési kérelmét találta alaposnak, s az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján a rendelkező rész szerint megváltoztatta.

Az alperes fellebbezése sikeres volt, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján a felperes fellebbezési eljárási költséget köteles az alperes részére fizetni a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (1) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése, valamint a 4/A. § alapján a rendelkező rész szerint megállapított összegben.

A fellebbezett pertárgyérték az elsőfokú bíróság által megállapított perköltség összege volt, amely illetékalap után az illeték-feljegyzési jog kedvezményben részesült felperes köteles az alperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése és 15. §-ának (1) és (3) bekezdései alapján az államnak utólag megtéríteni az 1990. évi XCIII. törvény 46. §-ának (1) bekezdése szerinti mértékben.

D e b r e c e n, 2010. szeptember 28.

Dr. Csiki Péter s.k. a tanács elnöke, Szabóné dr. Bélteky Erzsébet s.k. előadó bíró, Süliné dr. Tózsér Erzsébet s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -